

Journal of Human Rights and Peace Studies

journal homepage: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/HRPS/index>

Mathias Risse and the Concept of Collective Ownership of the Earth for Responsible to Migration Issues in the Present Day¹

มาธิอัส ริสเซ กับแนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันเพื่อ
สนองต่อปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของมนุษย์ในสถานการณ์โลก
ปัจจุบัน²

Phao Nawakul / เผ่า นวกุล

Faculty of Public Administration, Dhurakij Pundit University, Thailand

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ประเทศไทย

Email: nawakulbanrai@gmail.com

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article History:

Received: 17-Oct-2025

Revised: 04-Feb-2026

Accepted: 02-Mar-2026

In this study of Mathias Risse's work, the researcher aims to demonstrate that political philosophy is not dead but continues to thrive as a meaningful framework for addressing global issues. It calls to interested scholars to trace the intellectual development of Mathias Risse's concept of "Collective Ownership of the Earth." Risse's theoretical framework draws on two main sources: first, the works of political philosophers in the Global Political Philosophy or Cosmopolitanism area, such as Peter Singer and Thomas Pogge; and second, the religious notions of "Gift of God" and "Freedom of the Seas." Moreover, the Gift of God notion reflects the roots of connecting with the issue of migration, as illustrated in both the Hebrew Bible and the New

¹ This article is part of the research project entitled *Mathias Risse and the Concept of Collective Ownership of the Earth for Responsible to Migration Issues in Present Day*. This research was conducted to apply for a research grant from Dhurakij Pundit University, Thailand, academic year 2025

² บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานศึกษาวิจัยเรื่อง มาธิอัส ริสเซ กับแนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันเพื่อสนองต่อปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของมนุษย์ในสถานการณ์โลกปัจจุบัน วิจัยนี้จัดทำเพื่อเสนอขอรับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ประจำปีการศึกษา 2568

Keywords:
Mathias Risse, Collective
Ownership of the Earth,
Migration Issues,
Suggested Solution

Testament, in cases such as Ger, Ruth, and Jesus. Risse's connection of his ideas to the issue of migration follows a pattern similar to Testaments. Mathias Risse's development of the idea of "Collective Ownership of the Earth" in response to the issue of migration is more concrete than the proposal of most philosophers, which tend to be highly abstract. Risse advances a framework grounded in diverse philosophical ideas, including reciprocity, the overuse and underuse of resources, the measurement of value in relation to resources and culture, and the role of regulatory bodies overseeing human rights, among others. This proposal was developed into a set of suggested solutions that were linked to the social contexts of the Netherlands, Australia, Kiribati, the United States, and Canada, thereby making the idea clearer and more concrete.

บทคัดย่อ

คำสำคัญ:
มารีอัส ริสเซ, การเป็น
เจ้าของดาวโลกร่วมกัน, การ
อพยพย้ายถิ่น, ข้อเสนอการ
แก้ปัญหา

การศึกษางานวิชาการของมารีอัส ริสเซ ครึ่งนี้ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นว่าปรัชญาการเมืองยังไม่ตายและยังสามารถดำรงอยู่ได้อย่างดีเพื่อตอบสนองต่อประเด็นปัญหาโลก งานวิจัยทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาได้เห็นพัฒนาการความคิดของแนวคิด "การเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกัน" ของมารีอัส ริสเซ จุดเริ่มสร้างกรอบความคิดของริสเซมาจากชุดความคิด 2 แหล่ง คือ นักวิชาการสำนัก "ปรัชญาการเมืองไร้พรมแดน" อย่างปีเตอร์ ซิงเกอร์ และโทมัส ป็อกเก และแนวคิดทางศาสนา "ของขวัญจากพระเจ้า" และ "เสรีภาพแห่งท้องทะเล" โดยแนวคิดของของขวัญจากพระเจ้ายังสะท้อนถึงการผูกโยงความคิดเข้ากับปัญหาการอพยพย้ายถิ่นซึ่งปรากฏในพระพันธสัญญาเดิม (คัมภีร์ฮีบรู) และพระพันธสัญญาใหม่ดังในกรณีของเกอร์ รุท หรือพระเยซู การที่ริสเซผูกโยงแนวคิดของเขากับปัญหาการอพยพย้ายถิ่นก็ด้วยแบบแผนเดียวกับในพระพันธสัญญา การพัฒนาแนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันเพื่อตอบสนองปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของมารีอัส ริสเซ เป็นรูปธรรมมากกว่าข้อเสนอของนักปรัชญาทั่วไปที่มักจะเป็นนามธรรม ริสเซเสนอแนวคิดที่พัฒนาจากแนวคิดทางปรัชญาหลากหลาย อาทิ หลักแห่งการต่างตอบแทน การใช้ทรัพยากรเกินหรือไม่เต็มศักยภาพ มาตรฐานเชิงมูลค่าในด้านทรัพยากรและวัฒนธรรม หน่วยงานกำกับดูแลทางสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ข้อเสนอดังกล่าวถูกพัฒนาเป็นข้อเสนอการแก้ปัญหาโดยเชื่อมเข้ากับบริบททางสังคมของประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศคิริบาส ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดาจนเห็นภาพรูปธรรมที่ชัดเจน

บทนำ

งานวิจัยเรื่อง “มาธิอัส ริสเซ กับแนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันเพื่อสนองตอบต่อปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของมนุษย์ในสถานการณ์โลกปัจจุบัน” เริ่มต้นจากการที่ผู้วิจัยอ่านข่าวเกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่นแถบภูมิภาคยุโรป อเมริกาเหนือ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในเวลาเดียวกันผู้วิจัยสนใจงานวิชาการสายปรัชญาการเมืองไร้พรมแดน (Global Political Philosophy หรือ Cosmopolitanism) เป็นทุนเดิมโดยเฉพาะเมื่อศึกษางานของมาธิอัส ริสเซ (Mathias Risse) เรื่อง Global Political Philosophy ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการเมืองและปัญหาโลกปัจจุบันในลักษณะที่ต่างออกไป เดิมทีปรัชญาการเมืองถูกตีความกว่านามธรรมราวกับอยู่บนหอคอยงาช้าง แต่นักปรัชญาอย่างริสเซสร้างข้อเสนอการแก้ปัญหาอันรูปธรรมภายใต้แนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันและเชื่อมร้อยการอธิบายและแสดงให้เห็นถึงข้อเสนอที่เข้ากับบริบททางสังคมของประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศกรีซ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดา ทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่าปรัชญาการเมืองยังไม่ตายและยังสามารถดำรงอยู่ได้อย่างดีเพื่อตอบสนองต่อประเด็นปัญหาโลกซึ่งเป็นแกนกลางสำคัญของงานวิจัยนี้

ด้วยบริบทข้างต้นนำมาซึ่งการก่อร่างวัตถุดิบประสงค์การศึกษาวิจัย 2 ข้อ คือ 1. ศึกษาและนำเสนออิทธิพลทางวิชาการและอิทธิพลทางความคิดอันนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดความคิดปรัชญาการเมืองว่าด้วยการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันของมาธิอัส ริสเซ และ 2. ศึกษาและนำเสนอแนวคิดปรัชญาการเมืองว่าด้วยการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันของมาธิอัส ริสเซ ในมิติที่สัมพันธ์ประเด็นการอพยพย้ายถิ่นและนำมาซึ่งข้อเสนอการแก้ปัญหาเพื่อสนองตอบต่อปัญหา งานวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) นี้อยู่ภายใต้พื้นที่วิชาการด้านปรัชญาและทฤษฎีการเมือง (Political Philosophy and Theory) การได้มาซึ่งคำตอบผ่านการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงแนวคิดและการอ่านเชิงตีความเอกสาร 3 ส่วนพร้อมนำเสนอในเชิงพรรณนา ได้แก่ งานวิชาการเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาการเมืองว่าด้วยการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันของมาธิอัส ริสเซ จำนวน 11 ชิ้น งานวิชาการของนักวิชาการท่านอื่นที่เกี่ยวข้องในรูปแบบหนังสือ บทความ และงานวิจัย และข้อมูลรูปแบบอื่น เช่น หนังสือพิมพ์ออนไลน์ เว็บไซต์ทางวิชาการ เป็นต้น

จากงานวิจัยข้างต้นนำมาซึ่งบทความวิจัยนี้โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ส่วน 1 บทนำ นำเสนอแบบรวบรัดถึงโครงสร้างงานวิจัยทั้งที่มา วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษาและเอกสารที่ใช้ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่แสดงถึงอิทธิพลทางวิชาการและอิทธิพลทางความคิดปรากฏอยู่ในส่วนที่ 2 และ 3 อิทธิพลทางวิชาการผ่านปีเตอร์ ซิงเกอร์ และโทมัส ป็อกเก และ อิทธิพลทางความคิดผ่านแนวคิดของขงจื๊อจากพระเจ้าและเสรีภาพแห่งท้องทะเล ส่วนที่ 4 กรณีศึกษา การพัฒนาแนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันเพื่อสนองตอบปัญหาการอพยพย้ายถิ่นปัจจุบัน ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นำเสนอข้อเสนอการแก้ปัญหาประเด็นการอพยพย้ายถิ่น การนำเสนอแบ่งกรณีศึกษาเป็นหัวข้อย่อย 1-5 ตามบริบททางสังคมของประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศกรีซ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดา และส่วนที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

อิทธิพลทางวิชาการผ่านปีเตอร์ ซิงเกอร์ และโทมัส ป็อกเก

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษางานของมาธิอัส ริชเช ปฏิเสธมิได้ว่างานวิชาการที่มีอิทธิพลต่อเขาเริ่มต้นคงหนีไม่พ้นปีเตอร์ ซิงเกอร์ (Peter Singer) เพราะกรอบแนวคิดหลักที่ปรากฏอยู่ในงานของริชเชคือการพยายามโน้มน้าวให้มนุษยทุกคนมองตนเองเป็นพลเมืองโลกภายใต้ขอบเขตดาวโลกมากกว่าจะมองตนเองเป็นเพียงพลเมืองของชาติเท่านั้น ดังนั้น โลกเป็นหนึ่งเดียวหรือโลกใบเดียว (One World) เป็นสิ่งที่ริชเชยึดเป็นจุดเริ่มต้น แต่ถึงกระนั้นริชเชก็ได้กระโดดข้ามรัฐชาติไปสู่ข้อเสนอโลกใบเดียวเลยแต่เขายังชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติในรัฐชาติก็เป็นพื้นฐานที่ต่อยอดมาสู่ระดับสากลได้ตั้งในกรณีของมาตรฐานความยุติธรรม 2 พื้นที่ทั้งรัฐและสากลที่สามารถผสมกันได้ (Singer, 2004, pp. ix, xxiii-xxiv)

ในงานของปีเตอร์ ซิงเกอร์ ที่เกาะเกี่ยวสัมพันธ์กับข้อเสนอของมาธิอัส ริชเช ผู้วิจัยสามารถสรุปแบบรวบรัดเห็นภาพใน 4 ประเด็นสำคัญ กล่าวคือ (Singer, 2004, pp. 8-13, 168-170, 172-175)

ประเด็นแรก หลักแห่งการต่างตอบแทน (reciprocity) เหตุการณ์ 9/11 นำไปสู่การจ่ายภาษีก็เพื่อให้ได้มาซึ่งการต่างตอบแทนจากรัฐโดยเฉพาะจากภัยคุกคามภายนอก

ประเด็นที่สอง มองปัญหาในระดับที่ส่งผลกระทบต่อโลกทั้งใบ (affect the entire planet) เน้นเปรียบเทียบรัฐตนกับรัฐอื่นมากกว่าการเปรียบเทียบกับภายในรัฐตนเท่านั้น

ประเด็นที่สาม ความจำเป็นเร่งด่วน (urgent need) ผู้ที่มีความเดือดร้อนมากเป็นพิเศษ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือและความเมตตาเป็นพิเศษ (special kindness)

ประเด็นสุดท้าย ม่านแห่งความไม่รู้ (the veil of Ignorance) ที่ต้องไม่สร้างจินตนาการความไร้สถานะภายในรัฐเท่านั้น แต่ควรจินตนาการความไร้สถานะกับมวลมนุษยทุกคนภายใต้โลกใบเดียว

นอกจากนั้น ประเด็นการนำเสนอของโทมัส ป็อกเก (Thomas Pogge) ใน World Poverty and Human Rights: Cosmopolitan Responsibilities and Reforms ก็มีประเด็นที่น่าสนใจที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานความยุติธรรมสองพื้นที่ภายในโลกใบเดียวใน 2 ประเด็น กล่าวคือ

ประเด็นแรก ความเป็นสากลระดับรัฐ ได้แก่ ความเป็นสากลทางกฎหมาย (legal cosmopolitanism) และความเป็นสากลทางศีลธรรม (moral cosmopolitanism) ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับการที่โลกต้องสร้างระเบียบโลกที่ยึดกุมหลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights) เมื่อเป็นเช่นนั้นรัฐต่างๆ ก็อาศัยกรอบระเบียบโลกเช่นนี้สถาปนาสถาบันทางการเมืองและสังคมของรัฐให้ยึดคุณค่าที่ได้จากระเบียบโลกเช่นกัน (Pogge, 2002, pp. 169-170)

ประเด็นที่สอง สากลนิยมเชิงสถาบัน (cosmopolitanism of institutional approach) เน้นไปที่การส่งเสริมให้หลักสิทธิมนุษยชนแผ่ไปในทุกมิติทั้งทางสถาบันทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่มีทั่วทุกมุมโลก (Pogge, 2002, p. 171)

ทั้งหมดที่กล่าวไปผ่านแนวคิดโลกใบเดียวผู้วิจัยมองเห็นถึงความเชื่อมโยงไปสู่แนวคิดของมาธิอัส ริชเช อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเด็นของซิงเกอร์และป็อกเกซึ่งเน้นไปที่การมองโลกใบเดียวปรากฏให้เห็นในงานวิจัยผ่านบทที่ 4 การนำโลกไปสู่โลกที่ยุติธรรมสำหรับมวลมนุษยชาติในโลกปัจจุบันของมาธิอัส ริชเชอย่างชัดเจน โดยในหัวข้อ 4.3 โลกที่ยุติธรรมสำหรับมวลมนุษยชาติตามความคิดของ

มาธิอัส ริชเซพยายามเสนอให้เห็นถึงโลกยุคธรรมปัจจุบันควรย้ายความสนใจจากความยุติธรรมในกรอบรัฐชาติสู่ความยุติธรรมในฐานะพลเมืองโลก งานวิชาการด้านปรัชญาจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนไปสู่การศึกษาความยุติธรรมสากลหรือความยุติธรรมโลกไร้พรมแดน (global justice) ที่ทำยที่สุดอยู่ในกรอบโลกใบเดียว หรือหลักการว่าด้วยความเสียสละ (principle of sacrifice) เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย (discretionary income) ก็เป็นสิ่งที่ริชเซกล่าวถึงการหยิบยืมกรอบคิดซิงเกอร์มาอย่างตรงไปตรงมา (Risse, 2012a, pp. 88-89, 90-91)

มาธิอัส ริชเซ พัฒนาแนวคิดโลกใบเดียวสู่การกำหนดกรอบมาตรฐานความยุติธรรมทั้งภายในรัฐและระดับสากล หัวใจสำคัญปรากฏในงานวิจัยบทที่ 4 เช่นกัน กล่าวคือ

ในหัวข้อ 4.3.1 มาตรฐานความยุติธรรมภายในรัฐอธิบายผ่านการเป็นสมาชิกร่วมกันในรัฐ (shared membership in states) เรื่อยมาถึงการเป็นมวลมนุษยชาติเช่นเดียวกัน (common humanity) กล่าวถึงมาตรฐานความยุติธรรมภายในรัฐก็กล่าวตรงไปตรงมาใน 2 ประเด็นที่เกิดกับบริบทพลเมืองในรัฐเพราะหลักแห่งการตอบแทนกัน (reciprocity) ก็เป็นแกนหลักที่ริชเซใช้โดยสอดคล้องกับซิงเกอร์ ริชเซอธิบายถึงข้อตกลงระหว่างรัฐและพลเมืองในการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข พลเมืองยอมสละเสรีภาพบางสิ่งเพื่อแลกกับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตแม้ว่าการบังคับ (coercion) อาจเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาสำหรับพลเมืองในรัฐก็ตาม

แม้แต่เรื่องสิทธิมนุษยชนก็เป็นสิ่งที่ริชเซให้ความสำคัญไม่ต่างจากโทมัส ป็อกเก เพราะสำหรับริชเซลักษณะของการดำรงอยู่ของมนุษย์อันแสนโดดเด่นที่นำไปสู่สิทธิมนุษยชน (features of the distinctively human existence lead to human rights) เน้นไปที่การที่มนุษย์ดำรงอยู่บนพื้นโลกและพัฒนารากฐานความคิดไปสู่การสถาปนาหลักสิทธิมนุษยชนของมนุษย์ซึ่งหลักสิทธิมนุษยชนนี้ก็ใช้เป็นจุดยึดเหนี่ยวของมวลมนุษยชนในท้ายที่สุดเช่นกัน (Risse, 2012b, pp. 25-31, 74-75)

ในหัวข้อ 4.3.2 มาตรฐานความยุติธรรมสำหรับโลกสากลอธิบายผ่านการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันของมวลมนุษยชาติ (humanity's collective ownership of the earth) การเป็นสมาชิกในระเบียบโลก (membership in the global order) และการอยู่ภายใต้ระบบการค้าโลก (subjection to the global trading system) มีข้อเสนออันหลักหลายซึ่งมาธิอัส ริชเซ เชื่อมโยงใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

ประเด็นแรก แนวคิดการเป็นเจ้าของร่วมกัน (common ownership) เป็นสิ่งที่เป็นไปได้มากที่สุด หัวใจสำคัญของแนวคิดอยู่ที่การมีซึ่งโอกาสเท่าเทียมกันในการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (basic need) โดยทุกคนมีโอกาสอย่างเท่าเทียม (equal opportunity) บนดาวโลกเพื่อนำไปสู่การตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานนี้ (Stilz, 2014, pp. 501-503; Risse, 2008a, pp. 5, 10, 15-16; Risse, 2012b, pp. 90, 108, 119; Risse, 2013a, pp. 19-20)

ประเด็นที่สอง ระเบียบโลกสากลที่ยุติธรรม ริชเซพยายามส่งเสริมความรับผิดชอบต่อเรื่องสิทธิมนุษยชนนี้ให้ไปอยู่ในระเบียบโลก (global order) มากกว่าแค่ความรับผิดชอบของรัฐชาติหนึ่งๆ เท่านั้น วลีอย่าง being of global concern, being a global responsibility, being important at the global level และ being globally urgent จึงเป็นสิ่งที่เขาใช้เน้นย้ำอยู่บ่อยครั้ง (Risse, 2012b, pp. 209-214) โดยเน้นไปที่บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศ (International Organizations) และกฎหมาย

ระหว่างประเทศ (international law) ที่จะต้องยึดหลักแห่งการตอบแทนกัน (reciprocity) และหลักการต่อรองระหว่างรัฐ (negotiations among states) ซึ่งหลักการนี้ใช้ปกป้องรัฐชาติขนาดเล็ก (Risse, 2012b, pp. 224-225, 227-228)

ในประเด็นสุดท้าย โครงสร้างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ยุติธรรม จุดเน้นอยู่ที่บทบาทขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization หรือ WTO) ผ่านกฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ (WTO regulations) ต้องได้รับการประกอบสร้างโดยยึดหลักความยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนเป็นสำคัญ ระบบเศรษฐกิจโลกที่ถูกสร้างขึ้นและกำกับโดยองค์การการค้าโลกจะรองรับการเป็นสมาชิกรัฐชาติต่างๆ เข้ามาเป็นสมาชิกและขับเคลื่อนเศรษฐกิจผ่านกฎระเบียบอันยุติธรรมไปด้วยกัน (Risse, 2012b, pp. 346, 362-363)

อิทธิพลทางความคิดผ่านแนวคิดของขวัญจากพระเจ้าและเสรีภาพแห่งท้องทะเล

นอกจากแนวคิดที่ประกอบสร้างจากอิทธิพลของปีเตอร์ ซิงเกอร์ และโทมัส ป็อกเก ที่ได้อธิบายในตอนก่อนหน้า อิทธิพลทางศาสนาก็เป็นสิ่งที่ต้องยอมรับว่าเป็นต้นทางสู่การพัฒนาแนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันในแบบของมาธิอัส ริสเซ ทั้งนี้ประเด็นสำคัญเชื่อมโยงกับมุมมองทางศาสนาใน 2 ประเด็นอย่างของขวัญจากพระเจ้า (God's gift of the earth หรือ gift of God) และเสรีภาพแห่งท้องทะเล (The Freedom of the Seas) กล่าวคือ

ประเด็นแรก ของขวัญจากพระเจ้า จุดเน้นอยู่ที่มองโลกโดยทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน เพราะเป็นดำริของผู้สร้างอย่างพระเจ้า และในเวลาเดียวกันผ่านพันธสัญญาเดิม (คัมภีร์ฮีบรู) (The Hebrew Bible) ที่พรรณนาถึงการเปิดรับผู้เดินทางแปลกหน้าที่มีศรัทธาทุกคนอย่างเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจของพระเจ้า และ พันธสัญญาใหม่ (The New Testament) มองว่าการอพยพ การพลัดถิ่น การตั้งถิ่นฐานใหม่ และการเกิดขึ้นของชุมชนความเชื่อข้ามวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ที่พื้นที่ทางศาสนานานแสนนานผ่านภาระอันหนักหนาหลายชาติภพของพระเยซู (Ahn, 2024, pp. 5-11)

ประเด็นที่สอง เสรีภาพแห่งท้องทะเลของอูโก โกรเทียส ก็เป็นสิ่งที่สนับสนุนเสรีภาพการเดินทางเพื่อขยายอิทธิพลทางการค้าของเหล่าจักรวรรดิยุโรป การกล่าวอ้างคำของพระเจ้าอย่าง “ทะเลกว้างใหญ่มากพอที่ทุกคนจะเป็นเจ้าของร่วมกัน” บอกเป็นนัยว่าทะเลไม่มีใครมีสิทธิเหนือทะเลได้ เมื่อไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของทุกคนจึงสามารถเดินเรือข้ามท้องทะเลได้อย่างเสรีด้วยเช่นกัน (Kroon, 2022, pp. 299-304; Risse, 2012b, pp. 93-94, 98)

เห็นได้ชัดเจนว่าไม่ว่าจะเป็นแนวคิดของขวัญจากพระเจ้าหรือเสรีภาพแห่งท้องทะเลก็มีจุดเชื่อมโยงเดียวกันไปสู่การเปิดพื้นที่ให้ผู้เดินทาง คนแปลกหน้า คนต่างชาติ หรือผู้อพยพมีเสรีภาพในการเดินทางเพราะโลกใบเดียวนี้ถูกสร้างมาโดยพระเจ้าเพื่อมอบให้กับมวลมนุษยชาติทุกคน แม้ว่าแนวคิดทั้งสองเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานานแต่ประเด็นการอพยพย้ายถิ่นก็ปรากฏให้เห็นแล้ว พระคัมภีร์ฮีบรู (พันธสัญญาเดิม) ตั้งแต่ราว 1,200 ปีก่อนคริสตกาลก็กล่าวถึงพื้นที่ปลายทางอย่างอิสราเอลที่เปิดรับผู้อื่นหรือเกอร์ (ger) หรือการอพยพของรูธ (The story of Ruth's migration) หญิงต่างชาติเชื้อสายต้องห้าม ส่วนพันธสัญญาใหม่ก็เสนอประเด็นการย้ายถิ่นผ่านพันธกิจของพระเยซูในสี่ชาติภพ (Ahn, 2024, pp. 7-11)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าในประเด็นเสรีภาพแห่งท้องทะเลของโกรเทียสแม้ว่าจะเป็น การนำเสนอมวลผ่านมุมมองทางศาสนาแต่บริบทของเหตุการณ์ที่นำมาใช้อธิบายสนับสนุนเป็นประเด็นทาง การเมืองเรื่องผลประโยชน์มากกว่าการพรรณนาถึงการเดินทางแห่งศรัทธาตั้งในกรณีของพระพันธ สัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่ ตัวละครที่กล่าวอ้างในงานของอูโก โกรเทียส เป็นมหาอำนาจยุโรป มากกว่าการกล่าวถึงบุคคลอันศรัทธายิ่งในศาสนาอย่างรัฐหรือแม้กระทั่งพระเยซู (Risse, 2012b, pp. 93-94, 98) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหลักการทางความคิดที่ได้จากโกรเทียสน่าจะเป็นอิทธิพลสำคัญให้ มาริโอส ริชเช นำมาปรับเพื่ออธิบายบริบทประเด็นในทางโลกอื่นซึ่งเป็นที่มาของการอธิบายและข้อเสนอ ในประเด็นการอพยพย้ายถิ่นในบริบทโลกปัจจุบัน

กรณีศึกษาการพัฒนาแนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันเพื่อสนองตอบปัญหาการอพยพ ย้ายถิ่นปัจจุบัน

ผู้วิจัยพยายามรวบรวมข้อเสนอต่อประเด็นปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของมาริโอส ริชเช ผ่านบทที่ 5 ของงานวิจัยนี้ ในหัวข้อ 5.1.1 แนวคิด “การเป็นเจ้าของด้วยความเสมอภาค” จุดเน้นอยู่ที่แนวคิดการ เป็นเจ้าของด้วยความเสมอภาค (Egalitarian Ownership) เป็นจุดเริ่มต้นและต่อยอดไปสู่แนวคิด “การ เป็นเจ้าของร่วมกัน” (common ownership) เป็นหัวใจสำคัญที่ริชเชเน้นย้ำ ข้อเสนอสำคัญอยู่ที่การให้ สิทธิในการใช้ประโยชน์แก่เจ้าของผู้หนึ่งโดยปราศจากการกีดกันเจ้าของร่วมผู้อื่นในการใช้ประโยชน์สิ่ง นั้นในเวลาเดียวกัน (Blake & Risse, 2006, pp. 8-9; Blake & Risse, 2007, p. 12)

ริชเชกล่าวนิยามแบบแคบถึงการเป็นเจ้าของร่วมกันไปอีกว่าแนวคิดการเป็นเจ้าของร่วมกัน หัวใจสำคัญ นิยามได้ว่า “all co-owners ought to have an equal opportunity to satisfy their basic needs to the extent that this turns on collectively owned resources” หรือ “ผู้เป็นเจ้าของร่วมควรจะมีซึ่งโอกาสเท่าเทียมกันในการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตนเท่าที่ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันพื้ ่ม” (Risse, 2008a, pp. 15-16)

ภายใต้แนวคิดการเป็นเจ้าของร่วมกันที่ริชเชนำเสนอเขาเริ่มที่การเสนอแนวคิดการใช้ทรัพยากร เกินศักยภาพ (overusing) และการใช้ทรัพยากรไม่เต็มศักยภาพ (underusing) ซึ่งสำคัญต่อการพิจารณา การใช้พื้นที่ที่ได้สัดส่วน (proportionate use) เพื่อเชื่อมไปสู่การอพยพย้ายถิ่นเพราะพื้นที่ที่ต่างกันก็จะมี การใช้ทรัพยากรมากน้อยต่างกัน ในข้อเสนอของริชเชที่ครอบคลุมเข้าไปอีกคือ การพิจารณาการอพยพ ย้ายถิ่นผ่านการพิจารณาด้วย “มาตรวัดเชิงมูลค่า” (measure of the value) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบโดย พิจารณาถึงทุกสิ่งจึงมีความจำเป็น (all things considered comparability is essential) ระหว่างพื้นที่ 2 แห่งขึ้นไปในรายละเอียด เช่น พื้นที่หนึ่งติดทะเลและมีแม่น้ำสามารถเดินเรือเดินทะเลได้ อีกพื้นที่ไม่มี ทางออกสู่ทะเล เป็นต้น (Blake & Risse, 2006, pp. 13-14)

ท้ายที่สุด เมื่อการวัดมูลค่าทรัพยากรทั้งหมดทำการพิจารณาเสร็จสิ้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเอา ข้อมูลมาเปรียบเทียบกันด้านทรัพยากร การเปรียบเทียบกันทำให้เห็นความมากน้อยของทรัพยากรใน พื้นที่ ทั้งหมดเป็นเสมือนการเปรียบเทียบโดยพิจารณาถึงทุกสิ่งจึงมีความจำเป็น (all things considered comparability is essential) (Blake & Risse, 2006, pp. 17-18) กล่าวโดยสรุป มาตรวัดเชิงมูลค่านี้ต้อง

ประเมินทุกสรรพสิ่งในพื้นที่โดยพื้นที่นั้นจะต้องมีการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ที่เห็นได้ชัด

จากที่เกริ่นนำข้างต้น งานวิจัยนี้พยายามรวบรวมข้อเสนอการแก้ปัญหา (suggested solution) ที่มาธิอัส ริสเซ เสนอผ่านกรณีศึกษาที่เชื่อมเข้ากับบริบททางสังคมของประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศคิริบาส ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดา ในบทความวิจัยนี้แบ่งการนำเสนอเพื่อให้เห็นภาพรวมโดยรวบรัดเป็น 5 หัวข้อย่อย รายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอการแก้ปัญหา กรณีศึกษาประเทศเนเธอร์แลนด์กับมาตรวัดเชิงมูลค่าด้านทรัพยากร

ในบทที่ 5 ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นการอพยพย้ายถิ่นผ่านกรณีศึกษา 3 ประเทศอันแตกต่างกัน ได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศคิริบาส ในแต่ละกรณีศึกษามีข้อเสนอที่แตกต่างกันเนื่องด้วยบริบทของปัญหาที่แตกต่างกัน หัวข้อ 5.1.1.3 ประเทศเนเธอร์แลนด์กับ “มาตรวัดเชิงมูลค่าด้านทรัพยากร” กรณีประเทศเนเธอร์แลนด์การพิจารณาด้วยมาตรวัดเชิงมูลค่าถูกนำมาใช้โดยใช้ชื่อว่า “มาตรวัดเชิงมูลค่าด้านทรัพยากร”

มาธิอัส ริสเซ อธิบายว่าก่อนการมีระบบพอลเดอร์ประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นพื้นที่ที่รกร้างที่ไม่มีมูลค่าใดจากการประเมินมูลค่าของทรัพยากร เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงไม่มีผู้คนสนใจในการเข้าไปทำกิจกรรมหากแต่เมื่อเกิดนวัตกรรมก่อสร้างระบบพอลเดอร์ทำให้การประเมินมูลค่าของทรัพยากรในพื้นที่เดียวกันนี้เพิ่มขึ้นอย่างน่าเหลือเชื่อ มนุษย์จำนวนมากมีความประสงค์เข้าไปทำกิจกรรมในพื้นที่จนกลายเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีการใช้ทรัพยากรเกินศักยภาพ (overusing)

กรณีของประเทศเนเธอร์แลนด์มองว่าหากมีสิ่งพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ การพัฒนาพื้นที่เหล่านั้นให้มีซึ่งสรรพสิ่งจะสามารถพลิกพื้นที่ให้มีชีวิตชีวา จากพื้นที่ที่ไร้ซึ่งผู้คนจะเป็นพื้นที่ที่สามารถรองรับผู้คนได้ บริบทของประเทศเนเธอร์แลนด์เป็นข้อเสนอที่น่าสนใจต่อบริบทการอพยพย้ายถิ่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เมื่อพื้นที่ได้รับการสร้างมูลค่าโดยฝีมือมนุษย์ผ่านนวัตกรรมการบริหารจัดการน้ำที่ชาญฉลาด ผู้คนเข้ามาอาศัยประกอบกิจกรรมในพื้นที่จำนวนมาก เมื่อเป็นเช่นนั้นทำให้ประเทศเนเธอร์แลนด์มีความหนาแน่นของประชากรมากและกลายเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีการการใช้ทรัพยากรเกินศักยภาพมากที่สุดในโลก

ดังนั้น ด้วยสถานการณ์เช่นนี้ประเทศเนเธอร์แลนด์จะอยู่ในสถานะที่สามารถปฏิเสธข้อเรียกร้องทั้งหมดสำหรับการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาสู่พื้นที่ได้ การอธิบายเช่นนี้อยู่ภายใต้แนวคิดอย่างการเป็นเจ้าของร่วมกัน (common ownership) ผ่านการใช้มาตรวัดเชิงมูลค่า (measure of the value) เพื่อการประเมินทุกสรรพสิ่งในพื้นที่ที่เป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมของมนุษย์ (Blake & Risse, 2006, pp. 25-26)

ทั้งนี้ข้อพิจารณาเพิ่มเติมต่อประเด็นเรื่องผลประโยชน์ของประเทศปลายทางได้รับข้างต้นอาจต้องคำนึงถึงประเด็นอื่นเสริม (Blake & Risse, 2006, pp. 30-31) ได้แก่

ประการแรก ผู้อพยพย้ายถิ่นที่มาจากต้นทางที่ใช้ทรัพยากรศักยภาพจะได้รับการพิจารณาจากประเทศปลายทางเป็นอันดับแรก

ประการที่สอง นโยบายการย้ายถิ่นฐานหรือนโยบายการรับคนต่างชาติ (immigration policy) โดยเฉพาะประเทศร่ำรวยต้องเปิดโอกาสแก่ผู้อพยพจากประเทศขาดแคลนเป็นสำคัญ สิ่งที่ได้แก่ประเทศต้นทางคือ การลดความกดดันในประเด็นจำนวนทรัพยากรประเทศต้นทางที่มีมากและสร้างประโยชน์ในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากส่งเงินกลับบ้าน (remittance) ของผู้อพยพ อย่างไรก็ตามประเทศต้นทางก็ควรพึงระวังเรื่องการอพยพออกของผู้มีความสามารถหรือเกิดปรากฏการณ์สมองไหล (brain-drain)

2. ข้อเสนอการแก้ปัญหา กรณีศึกษาประเทศออสเตรเลียกับมาตรวัดเชิงมูลค่าด้านวัฒนธรรม

ส่วน “มาตรวัดเชิงมูลค่าด้านวัฒนธรรม” ในประเทศออสเตรเลีย หัวข้อ 5.1.1.4 ประเทศออสเตรเลียกับ “มาตรวัดเชิงมูลค่าด้านวัฒนธรรม” และหัวข้อ 5.1.2 การเป็นเจ้าของร่วมกัน การอพยพย้ายถิ่น และการใช้พื้นที่เต็มหรือไม่เต็มศักยภาพ ถอดบทเรียนที่ได้คือความไม่เห็นด้วยกับนโยบาย White Australia ที่จำกัดการเข้าเมืองของคนที่ไม่ใช่คนผิวขาว นโยบายตรวจคนเข้าเมืองของประเทศออสเตรเลียภายใต้โครงการ White Australia เริ่มราวครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 เน้นไปที่การจำกัดการเข้าเมืองของคนที่ไม่ใช่คนผิวขาว (non-white people) แม้ว่าพื้นที่ของประเทศมีประชากรไม่หนาแน่นก็ตาม คำกล่าวอ้างของรัฐอยู่ที่การพยายามรักษาอัตลักษณ์จากผู้อื่นที่อาจเข้ามาลดทอนอัตลักษณ์ของพวกเขาได้

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศออสเตรเลียพบว่า แม้ว่าพื้นที่ชนบทมีประชากรน้อยสามารถรองรับผู้อพยพได้แต่ผู้อพยพก็ไม่ต้องการไปในที่แห่งนั้น ผู้อพยพปรารถนาไปพื้นที่เมืองที่มีสวัสดิการสังคม ในที่นี้บางประเทศอาจจำเป็นต้องมีนโยบายรับผู้อพยพไปยังพื้นที่ชนบทที่ประชากรไม่หนาแน่นด้วยสิทธิพิเศษ

มาธิอัส ริสเซ และไมเคิล เบลค มองว่านโยบายเช่นนี้เป็นเสมือนโครงการเหยียดเชื้อชาติ (Racist Projects) ความสำเร็จของโครงการ White Australia ไม่ใช่เหตุผลเพียงพอที่จะจำกัดผู้อพยพเพราะออสเตรเลียไม่เคยเป็นประเทศที่มีแต่คนผิวขาวเพราะพวกเขาเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติโดยเฉพาะกรณีของชนพื้นเมืองออสเตรเลีย (Aborigine) ที่ถูกกดขี่และเสียเปรียบในสังคมอย่างมากเพราะในความเป็นจริงพวกเขาก็มีอัตลักษณ์ของตนเองเช่นกัน (Blake & Risse, 2006, pp. 32-34)

ทั้งนี้ข้อเสนอหลักเพื่อพิจารณาการใช้พื้นที่ในประเทศออสเตรเลียโดยมาธิอัส ริสเซ และไมเคิล เบลคมีอยู่ 3 ประเด็น (Blake & Risse, 2006, pp. 37-38, 40-41) ได้แก่

กรณีที่หนึ่ง ยกเว้นการใช้พื้นที่ เช่น กันพื้นที่ไว้เพื่ออนาคต กันพื้นที่ไว้เป็นพื้นที่กันชนกับเพื่อนบ้าน กันพื้นที่ไว้เป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น การใช้พื้นที่ลักษณะเช่นนี้ถือว่ามี ความชอบธรรมตามหลักการเป็นเจ้าของร่วมกันที่จะสงวนพื้นที่ไว้ได้

กรณีที่สอง การใช้พื้นที่ไม่เต็มศักยภาพด้วยเหตุผลทางวัฒนธรรมหรือศาสนา เหตุผลนี้ตัดออกไปเพราะริสเซและเบลคเชื่อว่าเมื่อประเทศนั้นๆ ยอมอยู่ภายใต้ระบบรัฐเสรีนิยมแต่ต้นประเด็น

ทางวัฒนธรรมและศาสนาจึงไม่เป็นเหตุให้เกิดข้อยกเว้น หากจะยกเว้นคงไม่เข้ารวมวงวานแห่งระบบรัฐเสรีนิยมแต่ต้น

กรณีสุดท้าย พื้นที่ที่ด้อยพัฒนาควรพิจารณาการให้ความช่วยเหลือ (aids) เพื่อลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นออกจากพื้นที่ให้น้อยลง

3. ข้อเสนอการแก้ปัญหากรณีศึกษาสิทธิมนุษยชนต่อการอพยพย้ายถิ่นของหมู่เกาะคิริบาส

ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับหลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights) มาธิอัส ริสเซ เชื่อมโยงไปสู่บริบทจริงที่เกิดกับหมู่เกาะคิริบาส ในหัวข้อ 5.3.1 “หมู่เกาะที่หายไป” ประเด็นทางศีลธรรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนต่อการอพยพย้ายถิ่น หมู่เกาะที่หายไปถูกใช้อธิบายความเสี่ยงของเกาะเล็กในมหาสมุทรแปซิฟิกอย่างประเทศคิริบาสที่ต้องเผชิญกับภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งระดับความสูงและความเค็มของน้ำทะเลที่เพิ่มขึ้น รัฐบาลที่นำโดยประธานาธิบดีอนอต ท็อง (Anote Tong) ได้นำเสนอแผนรองรับของเขาภายใต้ชื่อ “ทางเลือกอันแสนโอชา” หรือ “Palatable Alternative” โดยความสำคัญอยู่ที่การมองหาพื้นที่ใหม่ให้กับพลเมืองเพื่อหนีต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่กล่าวไป

ในแต่ละปีพลเมืองราว 1,000 รายจะได้รับการฝึกอบรม ให้ความรู้และส่งต่อแรงงานผู้มีทักษะเหล่านั้นสู่ประเทศปลายทางอื่น กลุ่มแรกที่ได้ไปสู่ประเทศปลายทางอื่นจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มผู้อพยพย้ายถิ่นที่มาทีหลัง การกระจายพลเมืองราว 100,000 รายจึงเป็นเป้าหมายที่พวกเขาต้องการไปถึง ในปี ค.ศ. 2008 พลเมืองกลุ่มหนึ่งอพยพย้ายถิ่นไปสู่ประเทศออสเตรเลียในอาชีพพยาบาล ส่วนอาชีพอื่นถูกส่งต่อไปประเทศนิวซีแลนด์ กล่าวได้ว่านับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมามีกลุ่มประเทศที่ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกับประเทศคิริบาสรวมกลุ่มกันเพื่อสนองตอบต่อปัญหาในนามแนวร่วมกลุ่มประเทศหมู่เกาะขนาดเล็ก (the Association of Small Island States หรือ AOSIS) ซึ่งมีทั้งสิ้น 43 กลุ่มและครอบคลุมร้อยละ 5 ของประชากรโลก (Risse, 2008b, pp. 1-2)

ประเด็นทางศีลธรรมเกิดขึ้นในกรณีหมู่เกาะที่หายไปของประเทศเกาะอย่างคิริบาส พวกเขาไร้ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นเหตุแห่งปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแต่ต้องมารับผลจากการกระทำของผู้อื่น การหายไปของผืนแผ่นดินของพวกเขานำมาซึ่งข้อเรียกร้องต้องการเกี่ยวกับค่าชดเชย (compensation) อย่างไรก็ดีตาม ที่ผ่านมาการจะหาความรับผิดชอบจากผู้เป็นต้นเหตุแห่งปัญหาก็ยากเหลือเกินที่จะได้มาซึ่งความรับผิดชอบ ดังนั้น มาธิอัส ริสเซ พยายามกล่าวถึงสิทธิของมวลมนุษยชาติในฐานะเจ้าของโลกร่วมกันที่สามารถอพยพย้ายถิ่นได้หากพื้นที่ต้นทางที่พวกเขาอาศัยอยู่ไม่สามารถอาศัยอยู่ได้อีกต่อไป ข้อเสนอของริสเซในงานชิ้นนี้การเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นสิทธิมนุษยชนด้วยเหตุเช่นนี้ (Risse, 2008b, p. 3)

แนวคิดการเป็นเจ้าของร่วมกัน (common ownership) ได้รับการนำมาใช้อธิบายบริบทที่เกิดขึ้นในประเทศหมู่เกาะคิริบาสที่เชื่อมโยงไปสู่ประเด็นสิทธิมนุษยชน มาธิอัส ริสเซ เริ่มต้นการอธิบายว่าการกำเนิดของรัฐชาติหรือรัฐสมัยใหม่ที่มีอิสระนั้นในทางการเมืองระบบรัฐ (state system) ถูกฉาบเคลือบ

ด้วยกลุ่มของกฎอันสำคัญอย่างกฎบัตรสหประชาชาติ (the UN Charter) ในทางระบบเศรษฐกิจระบบรัฐสัมพันธ์โดยตรงต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารโลก หรือองค์การการค้าโลก

คำอธิบายทางการเมืองและทางเศรษฐกิจดังกล่าวบ่งบอกถึงการดำรงอยู่ของระเบียบโลก (global order) ที่สัมพันธ์ต่อระบบรัฐและระบบเศรษฐกิจ ปัจจุบันรัฐชาติส่วนมากก็อยู่ภายใต้ระเบียบโลกนี้อยู่แล้วจึงเสมือนว่าพลเมืองที่อยู่ในรัฐนั้นๆ ต่างดำรงอยู่ในระเบียบโลกดังกล่าวอยู่แล้ว ลักษณะเช่นนี้ทำให้เห็นว่าหลักสิทธิมนุษยชนอันแนบไปกับระเบียบโลกทางการเมืองและเศรษฐกิจสามารถขยายขอบเขตไปได้ทั่วโลกในระดับสากล ทั้งหมดจึงเท่ากับว่าประเด็นทางศีลธรรมแผ่ขยายไปในระดับโลก (Risse, 2008b, pp. 18-20)

เมื่อรัฐเป็นสมาชิกของระเบียบโลกที่เต็มไปด้วยหลักสิทธิมนุษยชนที่ปกป้องมวลมนุษยชาติ ดังนั้น รัฐต่างๆ จึงจะต้องไม่ดำเนินการใดให้ขัดต่อเป้าประสงค์ของมนุษย์ (Risse, 2008b, pp. 21-22) กล่าวคือ

ประการแรก รัฐมีหน้าที่พาพลเมืองไปสู่การสนองต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

ประการที่สอง รัฐมีหน้าที่นำชีวิตพลเมืองไปสู่การมีชีวิตที่ไม่ต่ำไปกว่าระดับการดำรงชีวิตพื้นฐาน (subsistence level)

อย่างไรก็ตาม หากท้ายที่สุดรัฐไม่สามารถตอบสนองระดับการดำรงชีวิตพื้นฐานนี้ได้ กรณีของหมู่เกาะคิริบาสโดยประธานาธิบดีอนอต ท็อง ก็เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการย้ายถิ่นเกิดขึ้นได้และมีอยู่จริง สิทธิมนุษยชนนี้ยังขยายไปสู่ประเทศปลายทางที่จำเป็นต้องจัดพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่สนองต่อระดับการดำรงชีวิตพื้นฐานหรือดำรงชีพอยู่ได้ มาธิอัส ริสเซ ย้ำว่ากรณีศึกษาของหมู่เกาะคิริบาสมิใช่กรณีการกระทำเพื่อการกุศล การการกระทำและปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงนี้เป็นเสมือนการยืนยันว่าชาวคิริบาสเป็นเจ้าของโลกร่วมกันกับเราทุกคน

4. ข้อเสนอในกรณีศึกษา พันธะสัญญาาระดับโลกว่าด้วยน้ำประเทศแคนาดา

กรณีศึกษาจากประเทศแคนาดา มาธิอัส ริสเซ นำเสนอประเด็นพันธะสัญญาาระดับโลกว่าด้วยน้ำ (global compact on water) ที่จะต้องมีหน่วยงานกำกับดูแล (monitoring body) โดยหัวข้อ 5.3.2.2 ข้อเสนอว่าด้วย “พันธะสัญญาาระดับโลกว่าด้วยน้ำ” และ “หน่วยงานกำกับดูแล” เป็นตัวอย่างที่ทำให้เห็นภาพชัดเจนอีกอย่างหนึ่งในประเด็นสิทธิมนุษยชนว่าด้วยการอพยพย้ายถิ่นสู่แหล่งน้ำโดยกรณีที่มาธิอัส ริสเซ ยกมา 3 กรณี (Risse, 2013a, pp. 33-37) ได้แก่

กรณีที่หนึ่ง พันธะสัญญาาระดับโลกว่าด้วยน้ำ (global compact on water) ที่จะต้องมีหน่วยงานกำกับดูแล (monitoring body) ที่ชัดเจนมีหน้าที่จัดการทรัพยากรน้ำให้มนุษย์และประเมินว่าพื้นที่ใดในภูมิภาคมีการใช้น้ำไม่เต็มศักยภาพและมีทรัพยากรน้ำเกินความต้องการเมื่อคิดตามจำนวนประชากร ดังนั้น ประเด็นสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับน้ำจึงเท่ากับว่าประเทศที่เข้าข่ายการใช้น้ำไม่เต็มศักยภาพและมีทรัพยากรน้ำจำนวนมากพอเกินความต้องการจะเป็นประเทศหลักที่ต้องรับผิดชอบในการทำให้พันธะสัญญาาระดับโลกว่าด้วยน้ำนี้เกิดขึ้นจริงเพื่อให้มนุษย์ทุกคนสามารถเข้าถึงน้ำได้ นอกจากนั้นประเทศหลักนี้จะต้องกระทำตามเงื่อนไข 2 ประการด้วยกัน กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง การแบ่งปันน้ำส่วนเกินไปสู่ประเทศที่ไม่สามารถสนองต่อความต้องการขั้นต่ำพื้นฐานด้านน้ำได้

ประการที่สอง เปิดรับผู้อพยพย้ายถิ่นในกรณีที่ประเทศต้นทางเหล่านั้นมีการใช้น้ำเต็มศักยภาพและมีปัญหาขาดแคลนน้ำ

อย่างไรก็ตาม พันธะสัญญาในระดับโลกกว่าด้วยน้ำในความจำเป็นของริชเช็กซ์ขยายความมากกว่าแค่การกระทำสองลักษณะข้างต้น ด้วยการเพิ่มขึ้นอย่างมากของประชากร พัฒนาการด้านความเป็นอยู่ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลต่อทรัพยากรน้ำ ส่งผลให้ประเด็นขยายพื้นที่ออกไปมากขึ้น ตัวอย่างที่มาริอัส ริชเช ยกมา ได้แก่

กรณีที่สอง แม่น้ำโขงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ในบางพื้นที่แม่น้ำโขงถูกใช้เพื่อการประมง แต่ในพื้นที่อื่นส่วนใหญ่ใช้เพื่อการขนส่งหรือการผลิตพลังงาน สมมติว่าประเทศ A ต้องการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำ ผลที่เกิดขึ้นอาจกระทบต่อการไหลของน้ำและส่งผลกระทบต่ออาชีพการประมงในพื้นที่ปลายน้ำประเทศ B ในกรณีเช่นนี้หน่วยงานกำกับดูแล (monitoring body) ต้องเข้าไปประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ A และ B เป็นต้น

บริบทข้างต้นนำมาซึ่งข้อพิจารณาที่ริชเชมองถึงความยากลำบากของหน่วยงานกำกับดูแล (monitoring body) ในการทำงานอันซับซ้อน ดังนี้

ข้อพิจารณาแรก หากประเทศ A ใช้น้ำไม่เต็มศักยภาพทั้งก่อนและหลังการสร้างเขื่อนส่วนประเทศ B มีการใช้น้ำเต็มศักยภาพ ในกรณีเช่นนี้ประเทศ B มีเหตุอันชอบธรรมในการเรียกร้อง

ข้อพิจารณาที่สอง หากประเทศ A และ B ใช้น้ำเต็มศักยภาพทั้งคู่ ในเวลาต่อมาสถานการณ์ที่แยของประเทศ A ลดระดับลงแต่ในทางกลับกันทำให้ประเทศ B กลับมีสถานการณ์ที่แยลง ในกรณีเช่นนี้ประเทศ B มีเหตุอันชอบธรรมในการเรียกร้องเช่นกัน

นอกจากนั้น การพิจารณาจะต้องลึกไปถึงปริมาณน้ำ (water volume) และปริมาณน้ำหมุนเวียนรายปี (yearly renewable supply) โดยปริมาณน้ำหมายถึงน้ำที่ถูกกักเก็บในลักษณะเช่นทะเลสาบซึ่งสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศนั้นๆ ตัวอย่างเช่น

กรณีสุดท้าย ประเทศแคนาดามีแหล่งน้ำประมาณร้อยละ 20 ของน้ำทั้งหมดในโลกที่กักเก็บอยู่ในรูปแบบทะเลสาบ หากพิจารณาข้างต้นเท่ากับว่าประเทศแคนาดาควรเป็นหนึ่งในประเทศแรกที่ถูกเรียกร้องให้แบ่งปันน้ำเมื่อพื้นที่อื่นขาดแคลน อย่างไรก็ตาม มากไปกว่านั้นข้อพิจารณาต่อมาคือปริมาณน้ำหมุนเวียนรายปีซึ่งหมายถึงปริมาณน้ำที่ถูกทดแทนใหม่ทุกปีหรือกล่าวอย่างง่ายว่า น้ำที่ถูกใช้ไปจะได้รับการทดแทนด้วยน้ำใหม่ที่เข้ามา

5. ข้อเสนอพิเศษทางโลกเชิงนโยบาย กรณีศึกษา ประเทศสหรัฐอเมริกา

งานชิ้นนี้ Reimagining Rights and Responsibilities in the United States: Immigration ดูจะเป็นสิ่งสะท้อนบริบทความเป็นจริงค่อนข้างมากกว่างานชิ้นอื่นที่อ้างอิงมา กล่าวได้ว่าเป็นการเน้นเรื่องสิทธิ (rights) ที่ตัดขาดออกจากแนวคิดทางปรัชญาตามทีมาริอัส ริชเช เคยทำมาทำให้ผู้วิจัยต้องการปิดท้ายสำคัญนี้ด้วยการนำเสนอความคิดผ่านบทความดังกล่าวที่ฉีกออกไป กรณีศึกษาความเจ็บปวดที่

เกิดขึ้นหลังกำแพงชายแดนประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาเมื่อรัฐไทยล่าสุดมีนโยบายการสร้างกำแพงเขตแดนกับประเทศกัมพูชา

ในหัวข้อ 5.4.2 แนวนโยบายว่าด้วยการอพยพย้ายถิ่นของโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา จอห์น แซททัก และมาธิอัส ริชเช เริ่มด้วยการวิพากษ์แนวนโยบายการอพยพของโดนัลด์ ทรัมป์ ที่ส่งผลให้เกิดข้อถกเถียงว่าจะเมิดต่อกฎหมายการลี้ภัยของสหรัฐอเมริกาและกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น การปฏิเสธสิทธิการขอลี้ภัย การแยกเด็กออกจากครอบครัว การส่งตัวผู้ลี้ภัยไปประเทศที่สามที่อันตราย เรือนจำเอกชนแสวงหากำไรที่ไร้มนุษยธรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งข้อเสนอของริชเชที่มีต่อรัฐบาล (Shattuck & Risse, 2021, pp. 7-11)

จอห์น แซททัก และมาธิอัส ริชเช มีข้อเสนอการแก้ปัญหา “สัญญาประชาคมศตวรรษที่ 21” ในหัวข้อ 5.4.3.2 การคิดพิจารณาใหม่เกี่ยวกับสิทธิและความรับผิดชอบของภาครัฐเสนอ 4 ประเด็นสำคัญ (Shattuck & Risse, 2021, p. 16) ได้แก่

ประเด็นแรก หลักประกันกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายกรณีสายแดน (Secure Due Process at the Border) เน้นไปในประเด็นหลากหลาย เช่น กำหนดให้หน่วยงานศุลกากรและป้องกันชายแดน (Customs and Border Protection หรือ CBP) มีความรับผิดชอบและความโปร่งใส การประเมินคำร้องขอลี้ภัยอย่างรอบคอบ กระบวนการเนรเทศต้องได้รับการพิจารณาผ่านผู้พิพากษาตรวจคนเข้าเมือง ลดการเนรเทศแบบเร่งด่วน (expedited removal) และเปิดกระบวนการต่ออายุกรีนการ์ดและวีซ่าทำงานชั่วคราว เป็นต้น

ประเด็นที่สอง หลักประกันการคุ้มครองด้านมนุษยธรรม (Secure Humanitarian Protections) จุดเน้น อาทิเช่น ห้ามการแยกเด็กผู้อพยพออกจากครอบครัว ห้ามส่งผู้ลี้ภัยกลับไปสู่ต้นทางที่อันตราย ยกเลิกการกำหนดให้ประเทศกัวเตมาลา ประเทศเอลซัลวาดอร์ และประเทศฮอนดูรัสเป็นประเทศที่สามที่ปลอดภัยฟื้นฟูโครงการสถานะคุ้มครองชั่วคราวสำหรับผู้ลี้ภัยที่หนีสงคราม ความอดอยาก หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น

ประเด็นที่สาม หลักประกันกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายในกระบวนการตรวจคนเข้าเมือง (Secure Due Process in Immigration Proceedings) เช่น เพิ่มจำนวนผู้พิพากษาตรวจคนเข้าเมือง โอนอำนาจศาลตรวจคนเข้าเมืองจากฝ่ายบริหารของรัฐบาลกลางไปยังฝ่ายตุลาการ ให้สิทธิในการมีทนายความสำหรับผู้เข้าเมืองยากจน จัดให้มีล่ามเพื่ออำนวยความสะดวกในการสื่อสาร ยุติการกักกันผู้เข้าเมืองที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ร้ายแรง (non-felony) เป็นต้น

ประเด็นสุดท้าย สร้างความรับผิดชอบในหมู่ผู้รับจ้างเอกชน (Establish Accountability for Private Contractors) ข้อเสนอเชิงนโยบายสำคัญ เช่น จัดให้มีการกำกับดูแลโดยรัฐสภาต่อผู้รับจ้างเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านตรวจคนเข้าเมือง ห้ามไม่ให้มีการใช้สถานกักกันเอกชน ยุติการใช้การตรวจดีเอ็นเอโดยผู้รับจ้างเอกชน เป็นต้น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบของงานวิจัยปรากฏในตอน กรณีศึกษา การพัฒนาแนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันเพื่อสนองตอบปัญหาการอพยพย้ายถิ่นปัจจุบัน สะท้อนถึงความพยายามของนักปรัชญาที่ต้องการนำเสนอประเด็นทางศีลธรรมเกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่นในเป็นข้อเสนอการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมที่มากกว่าการเป็นแค่ข้อถกเถียงในมันสมอง

การพรรณนาที่ผ่านมาสอดคล้องต่อวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ได้แก่ การนำเสนออิทธิพลทางวิชาการและอิทธิพลทางความคิดอันนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดความคิดปรัชญาการเมืองว่าด้วยการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันและการนำเสนอแนวคิดการเป็นเจ้าของดาวโลกร่วมกันเพื่อสนองตอบประเด็นปัญหาการอพยพย้ายถิ่นได้รับการตอบสนองแล้ว และท้ายที่สุดชี้ให้เห็นว่าหากนักปรัชญาหรือนักปรัชญาการเมืองพยายามปรับตนให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาโลกที่เปลี่ยนไปดังเช่นปีเตอร์ ซิงเกอร์ โทมัส ป็อกเก และมารีอัส ริชเช ได้กระทำ สำหรับผู้วิจัยแล้วต้องการสื่อให้เห็นว่าปรัชญาการเมืองจะยังไม่ตายในบริบทโลกปัจจุบัน

ในอนาคตการศึกษาข้อเสนอนักปรัชญาสายปรัชญาการเมืองไร้พรมแดนจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ข้อเสนอที่เป็นนามธรรมแต่สามารถปรับเปลี่ยนให้เห็นข้อเสนอการแก้ปัญหาเชิงรูปธรรมได้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะอย่างน้อยที่สุดก็แสดงให้เห็นความพยายามปรับตัวของสำนักวิชาการที่ถูกมองว่าเป็นนักคิดที่อยู่บนหอคอยงาช้างไปสู่นักปฏิบัติ และท้ายที่สุดข้อเสนอที่ได้ก็จะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีอำนาจในองค์กร รัฐบาล หรือองค์กรสากลได้นำมาพัฒนาประยุกต์ใช้ต่อไป ซึ่งแน่นอนว่ามวลมนุษยชนบนดาวโลกได้ประโยชน์จากข้อเสนอเหล่านี้โดยไม่ต้องสงสัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เริ่มต้นความสนใจจากการอ่านข่าวเกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่นแถบภูมิภาคยุโรป อเมริกาเหนือ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในเวลาเดียวกันผู้วิจัยสนใจในงานวิชาการสายปรัชญาการเมืองไร้พรมแดนเป็นทุนเดิมโดยเฉพาะเมื่อศึกษางานของมารีอัส ริชเช เรื่อง Global Political Philosophy ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาการเมืองและปัญหาโลกปัจจุบันในลักษณะที่ต่างออกไป เดิมทีปรัชญาหรือปรัชญาการเมืองเท่ากับหอคอยงาช้าง หากแต่ริชเชทำให้ปรัชญาการเมืองไม่เท่ากับหอคอยงาช้างเพราะเชื่อมโยงความคิดไปสู่ข้อเสนอการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นด้วยการเชื่อมร้อยการอธิบายและแสดงให้เห็นถึงข้อเสนอที่เข้ากับบริบททางสังคมของประเทศ เนเธอร์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศกรีซ หรือแม้แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดา

หวังเป็นอย่างยิ่งผู้อ่านงานวิจัยนี้จะสนุกและได้รับความรู้จนนำไปสู่การต่อยอดความคิดต่อไปในท้ายที่สุด

ประวัติผู้ประพันธ์

เผ่า นวกุล เป็นอาจารย์ประจำประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ สำเร็จการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ

วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความสนใจงานศึกษาด้านปรัชญาและทฤษฎีการเมือง

บรรณานุกรม

- Ahn, I. (2024). Migration and Christian theology. In *St Andrews encyclopaedia of theology*. <https://www.saet.ac.uk/Christianity/MigrationandChristianTheology>
- Blake, M. & Risse, M. (2006). *Is there a human right to free movement? Immigration and original ownership of the earth*. Faculty Research Working Papers, John F. Kennedy School of Government, Harvard University.
- Blake, M. & Risse, M. (2007). *Migration, territoriality, and culture*. Faculty Research Working Papers, John F. Kennedy School of Government, Harvard University.
- Kroon, D. (2022). The end of freedom of the seas: Grotius, law of the sea, and the end of freedom of the seas. *The International Lawyer*, 52(2), 299-325.
- Pogge, T. (2002). *World poverty and human rights: Cosmopolitan responsibilities and reforms*. Polity Press.
- Risse, M. (2008a). *Original ownership of the earth: A contemporary approach*. Faculty Research Working Papers, John F. Kennedy School of Government, Harvard University.
- Risse, M. (2008b). *The moral case for a human right to relocation: Disappearing island nations and common ownership of the earth*. Faculty Research Working Papers, John F. Kennedy School of Government, Harvard University.
- Risse, M. (2012a). *Global political philosophy*. Palgrave Macmillan.
- Risse, M. (2012b). *On global justice*. Harvard University Press.

- Risse, M. (2013a). The human right to water and common ownership of the earth. Faculty Research Working Papers, John F. Kennedy School of Government, Harvard University, February.
- Shattuck, J. & Risse, M. (2021). *Reimagining rights and responsibilities in the United States: Immigration*. Carr Center for Human Rights Policy, Harvard Kennedy School, Harvard University.
- Singer, P. (2004). *One world: The ethics of globalization*. Yale University Press.
- Stilz, A. (2014). On collective ownership of the earth. *Ethics & International Affairs*, 28(4), 501-510.